

Putovanje jednog managera

New York City

Ako se za ikoje mjesto na svijetu može reći da predstavlja cijeli planet onda je to svakako New York City. To je ne samo zbog sjedišta Ujedinjenih Naroda već zato što se u tom gradu može naći barem jedan predstavnik svake nacije, svake vjerske ili etničke grupe, svake rase i društvene klase i svakog životnog stila. A svaki od tih milijuna različitih ljudi reći će vam da je baš NYC njihov dom. Nisam to mogao vjerovati dok mi se nije dogodilo da se nakon samo 3 dana osjećam potpuno kao kod kuće u tom megalopolisu s preko 8 milijuna stanovnika koji se proteže na preko 300 četvornih milja. Impresivno je da se oko 36% sadašnjih stanovnika grada rodilo izvan Sjedinjenih Država, a prijašnja prevladavajuća bijela rasa sada ima samo oko 35% udjela u ukupnom stanovništvu

Kako do New Yorka

Putujući svijetom uvidio sam da je od svih mjesta na svijetu najlakše doći u New York. Sa 3 međunarodne zračne luke (John F. Kennedy, LaGuardia i Newark - koja se zapravo nalazi u New Jersey) povezan je sa čitavim svijetom, a zrakoplovne karte su zbog velike ponude relativno jeftine. Leteći iz Hrvatske možete hvatati konekcije u bilo kojem od većih europskih gradova, a najčešće su to Frankfurt, Munich, Paris, London, Rim, Beč, Prag ili Budimpešta. Zavisno iz kojeg grada letite, let do ili iz New Yorka može trajati od 5 do 9 sati. Moj najbrži let je bio iz Newarka za Munchen za 6 sati leteći s InterContinental/Lufthansom, ali nekako je najzgodnije letjeti preko Frankfurta zbog velikog broja dnevnih veza s hrvatskim gradovima. Dolazeći u NYC najvjerojatnije ćete sletjeti na JFK zračnu luku kroz koju godišnje prođe preko 30 milijuna putnika. Zadnjih su godina srećom radili velika poboljšanja u toj luci, ali ćete zbog protuterorističkih mjera sigurnosti ipak malo čekati u redu kroz graničnu kontrolu. Transport od zračne luke do centra grada jako je dobro organiziran taxiijima, autobusima i nadzemnim vlakom, ali najjednostavnije je sjesti u taxi koji vas za fiksnu tarifu od 45\$ mora odvesti bilo gdje na Manhattanu.

Viza

Za SAD je hrvatskim državljanima i dalje potrebna viza koju u jednom danu možete dobiti u Veleposlanstvu SAD-a u Zagrebu. Potrebno je osobno otići u unaprijed dogovoreno vrijeme s valjanom putovnicom, slikom, ispunjenim formularima, potvrdom o uplati naknade, potvrdom poslodavca da ste zaposleni i da idete na službeni put i pozivnim pismom neke američke tvrtke idete li na sastanke. Sve informacije, i formulare možete dobiti na njihovoj web stranici www.usembassy.hr, gdje ćete također ugovoriti i vrijeme za dolazak. Nosite sa sobom što manje stvari i metala

kako biste se što kraće zadržali na kontroli koja je više nego temeljita. Pošto se veleposlanstvo nalazi na putu za Pleso trebat će vam auto, ali tamo se nećete moći parkirati pa auto možete ostaviti kod benzinske crpke blizu veleposlanstva i onda se prošetati do tamo. Kada sve obavite ujutro morat ćete se oko 3 popodne vratiti tamo preuzeti putovnicu s vizom.

Zašto ići?

Razloga za odlazak u New York može biti bezbroj, a manager koji želi napredovati morao bi otići tamo barem jednom. Uvjerenija sam da nam svako putovanje otvara vidike i da sa svakim putovanjem dobivamo nešto korisno. NYC nudi ogromne mogućnosti učenja pošto se u njemu nalaze najsvjetliji i najmračniji primjeri kapitalizma i poslovanja. Tu možete vidjeti što znači biti društveno odgovoran, pomagati lokalnoj zajednici, potrebnima i okolišu, a ipak zaraditi velike novce. Isto tako ćete vidjeti kako biti potpuno društveno neodgovoran, izrabljivati svoje zaposlenike i okoliš, a ipak zarađivati velike novce dok napokon ne proradi politička i društvena svijest pa budete kažnjeni milijunskim kaznama. Na vama je tada odlučiti koje bi spoznaje bilo dobro primijeniti po povratku u domovinu, kako bi rekli Amerikanci, na dobrobit zaposlenika, javnosti i dioničara. Što se tiče vrsta tvrtki i organizacija koje tu djeluju, lista ja raznolika i zadivljujuća. Tu ćete naći najveće financijske i bankarske institucije poput New York Stock Exchange, World Financial Centre, Citi Group, Merrill Lynch i desetine drugih, najveće odvjetničke urede na svijetu, putničke tvrtke, osiguravajuća društva, muzeje i galerije, prehrambene industrije, sveučilišta, hotelske kuće i, što je najočitiije, predstavnike zabavne industrije. Nemoguće je u ovom članku navesti sve prisutne industrije pa je najlakše na internetu pogledati ono što vas najviše zanima. Sigurno je jedino da će vas svaka od tih tvrtki pokušati zadiviti i privući velebnošću svojih nebodera i drugih kompanijskih prostora.

Poslovni bonton

Iako grad živi 24 sata na dan (reklo bi se 24/7 cijeli tjedan), ipak postoji određeno radno vrijeme za većinu poslova, a pogotovo u managementu. Uredi uglavnom počinju raditi od 9.00 h pa sve do 17.00 h ili dulje, a poslovni sastanci mogu biti bilo kada i sve po dogovoru između dvije stranke. Obratite pažnju na točnost u svim prilikama te se za sastanke odjenite formalno i profesionalno. Prihvatljivi darovi u poslovanju su bonbonijere i slično, treba izbjegavati parfeme ili odjevne predmete, a darovi se najčešće daju po završetku pregovora ili sastanaka i otvaraju se pred svima. Ako niste sigurni kako će dar biti prihvaćen onda je bolje ne donijeti ništa ili donijeti nešto tradicionalno iz Hrvatske. Najprihvatljivije je jednostavno pozvati partnere na ručak ili večeru. Zapamtite da su Americancima vrijeme i novac jako važni i na početku sastanka se nakon kratkog upoznavanja odmah prelazi na posao. Također treba poštovati osobni prostor poslovnih partnera jer je on veći nego u Hrvatskoj, a poštivanje kompanijskih pravila i normi jako je izraženo. Važno je ne petljati se u politiku, a pogotovo nakon događaja zadnjih godina. Iako je NYC pretežno orijentiran na demokratsku stranku i ljudi tamo vode velike protuvladine kampanje, nije na vama da se uključite u kritiziranje osim ako vas pitaju.

Loš bih napomenuo da je tamo pušenje postalo neprihvatljivo na gotovo svim javnim mjestima, a pogotovo u zatvorenim prostorima. Nemojte pušiti pred poslovnim partnerima osim ako netko drugi to ne čini, a ako ste vani pitajte smeta li neko me ako zapalite cigaretu.

Uzduž i poprijeko

Ova izreka "uzduž i poprijeko" savršeno odgovara ovom planski izgrađenom velegradu jer najveći broj njegovih ulica i avenija zapravo ide uzduž i poprijeko čitavog grada. NYC je administrativno i geografski podijeljen na 5 velikih dijelova: Manhattan, Bronx, Brooklyn, Queens i Staten Island. Sve su to otoci ili dijelovi većih otoka na rijekama Hudson i East River te Atlantskom oceanu. Planska izgrađenost ulica najviše je očita na Manhattanu koji je dug 21.5 kilometara i u prosjeku širok 3 km. Avenije se protežu

uzdužno u smjeru sjever-jug i idu od broja 1 na istoku do broja 12 na zapadu. A ulice idu poprečno smjerom istok-zapad idući od broja 1 do 181 čineći na taj način pravokutnike. Zbog toga se jako lako snalaziti u ovom gradu i ljudi će vam najčešće kazati da se nađete na uglu neke avenije i ulice. Obratiti pažnju da iako avenije idu rednim brojevima, ipak ih ima nekoliko koje su se ubacile između brojeva i nose imena poput Park Avenue, Madison Avenue ili Avenue of the Americas.

Preporučujem vam da nabavite kartu grada radi jednostavnijeg snalaženja. Njujorčani svoje automobile uglavnom drže u garažama tijekom radnih dana te ih u pravilu koriste samo vikendom za izlete i bijeg iz grada. Promet je toliko nevjerovatno preopterećen da je najlakše koristiti žute taksije ili razgranatu podzemnu željeznicu. Ne treba vas biti strah šetati se ulicama New Yorka ili koristiti se metroom pošto je NYC već nekoliko godina za redom proglašen najsigurnijim gradom SAD-a. Naravno da ne treba odlaziti van glavnih javnih putova i riskirati, ali male su šanse da vam se nešto loše dogodi. Ljudi uglavnom idu svojim poslom ne gledajući druge i primijetiti ćete da nitko nikoga ne gleda, osim turista. Zapravo, vozeći se metroom svi zure u prazno, što može biti čudno dok se ne naviknete. Savjetovao bih vam da se uistinu pripremite na svakakve ljude i dođete tamo

otvorenog uma. Ljudi su toliko individualizirani da više ništa nije čudno pa se netko može šetati i gol s kaktusom na glavi da ga nitko ni ne pogleda. Vjerojatno bi ga tek policija uhapsila zbog remećenja javnog morala. Iako je najzgodnije sjesti u taxi, on vam neće dobro doći kasnite li negdje. Tada je najbrže koristiti metro za kojeg dnevna karta košta 7\$, ali ostajete li duže od 3 dana najisplativije je kupiti tjednu kartu za 21\$.

Biti će vam se lako snaći u svim ulicama osim u najstarijim dijelovima grada gdje ulice krivudaju kao u Europi (Financial District, Greenwich, Tribeca, Soho, West Village i sl.).

Smještaj i hrana

Ovisno o visini budžeta ovisit će i kvaliteta smještaja i hrane, ali u svakom slučaju neće biti jeftino. Hotela ima

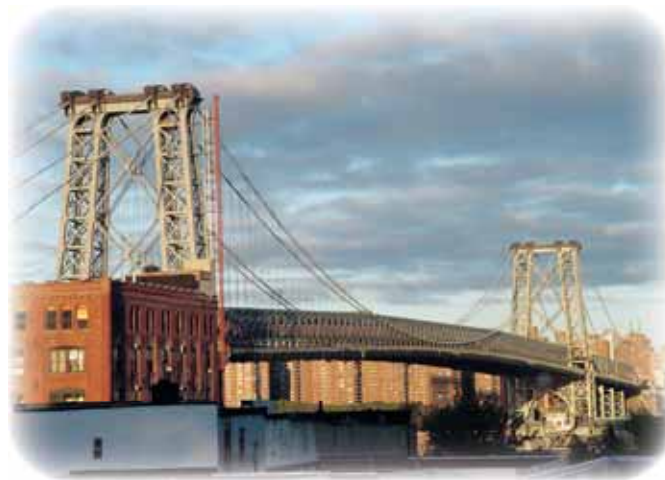
i više nego dovoljno, a ako nećete puno boraviti u sobi onda nemojte bacati novac na skupe hotele. U NYC je zbog nedostatka prostora sve stisnuto, a stanovi i hotelske sobe su uglavnom male. Najbolje je pogledati na internetu stranice hotelskih lanaca jer svi uvijek nude nekakve popuste pa možete naći dobru nagodbu. Želite li nešto vrhunsko onda pokušajte s najskupl-

se prošetati Central parkom i tamo ručajte u jednom od restorana uz jezero. Dobro će vam doći odmor u prirodi uz dobro jelo i osvježjenje. Želite li pak ekskluzivnije iskustvo za ručak ili večeru rezervirajte si mjesto u 21 Club, Alain Ducasse, Baltazar, Gotham, Le Cirque 2000 ili Jean Georges.

Osim posla

Kao jedan od najvećih

jim Plaza hotelom gdje je svojevremeno odsjedao i naš pokojni predsjednik, Waldorf Astorinom, Ritz Carltonom i slično.

Što se tiče hrane, NYC je pravi raj na zemlji. Što god vam padne na pamet tu možete naći i to jako kvalitetno i izvorno. Nemojte se ograničiti na tradicionalna poznata jela već eksperimentirajte s ponudjenim izborom. Restorani u Greenwichu, Tribeci i Sohou su super za uživanje u hrani, vinu i dobrom društvu. Ljudi su svuda na ulici i jako je živo. Ono po čemu je NYC nadaleko poznat, to su njegovi doručci. Najpoznatiji su New York Bagels (kuhani pa prženi kruh s raznim ukusima) koji se jedu s raznim namazima, pancakes (mi ih prevodimo kao palačinke, ali su manje i deblje) s preljevom od javorova sirupa, muffins, svježe iscijedeni sokovi i kava. Volite li kavu onda nikako ne uzimajte zamućenu smeđu vodu koju dijele na litre već uzmite espresso. Možete li uz ručak odvojiti vremena za sebe otidite

kulturnih centara svijeta ovaj grad nudi toga previše za vidjeti na jednom poslovnom putovanju. Zavisno od toga što volite možete za početak otići u Metropolitan muzej gdje svatko može naći nešto za sebe. Tamo mi je najimpresivnija egipatska zbirka i ogromna dvorana u staklu u koju su smjestili pravi egipatski hram i jezero. Za ljubitelje moderne i suvremene umjetnosti najbolje je otići u Guggenheim ili MoMa (Museum of Modern Art) koji se prošle jeseni otvorio u preuređenom i nadograđenom izdanju. Posjet Kipu Slobode je zanimljiv, ali nemate li vremena bolje je otići negdje drugdje, a krstarenja rijekom su romantična u predvečerje, iako preduga. Lijepo je otići na vrh Empire State Buildinga odakle puca pogled na sve strane grada, a šteta bi bilo ne vidjeti i nekoliko spomenika kapitalizmu: Rockefeller Centre, Trump Tower i Citi Bank.

Nemojte propustiti otići u kupovinu jer je izbor nevjerovatno dobar, a cijene su puno bolje nego u Europi. Za kupnju elektronike najbolje je otići na Times Square te obližnje ulice gdje se nalaze dućani svih poznatih proizvođača, a za bolje cijene dobro je svratiti u Best Buy ili Circuit City. Otmjene poklone ćete naći u Macy's, Saks, Tiffany's, i u drugim dućanima na petoj aveniji (Fifth Av.). Za robu masovne proizvodnje lijepo je otići do China Town koji je ujedno i zanimljiva turistička atrakcija ili do dokova uz rijeku.

Kada se umorite od svega opustite se uz pravi whisky u Keens Steakhouse gdje nude oko 200 vrsta viskija ili u Whisky Park koji je također jedan od ikona visokog društva. Nemojte se previše opustiti jer će vam povratak biti puno teži. Grad će vas ionako prisiliti da mu se opet vratite.

SAVJETI

poslovnog savjetnika

- Za SAD je hrvatskim državljanima potrebna viza
- Uredi počinju raditi od 9.00 h pa sve do 17.00 h ili dulje
- Budite točni
- Za sastanke se odjenite formalno i profesionalno
- Darovi u poslovanju su bombonijere i slično koji se daju po završetku pregovora i otvaraju se pred svima
- Odmah nakon kratkog upoznavanja prijedite na posao
- Poštujte kompanijska pravila i norme
- Ne petljajte se u politiku
- Pušenje je neprihvatljivo

Tekst i fotografije: Ivan Bavčević

